କ୍ରାନ୍ତିର ଆବଶ୍ୟକତା ଓ କ୍ରାନ୍ତିର ଭ୍ରମ

ଏକଥା ସମସ୍ତେ କହିବେ ଯେ ଦେଶ ଯେଉଁ ରାଜନୈତିକ, ଆର୍ଥିକ ଓ ସାମାଜିକ ସଙ୍କଟ ଦେଇ ଗତି କରୁଛି ଏବଂ ଶାସକ ରାଜନୈତିକ ଦଳମାନେ ଯେଉଁଭଳି ଭାବେ ଲୋକଙ୍କୁ ହେୟ ମନେ କରୁଛନ୍ତି, ହୁଏତ ବିନା କ୍ରାନ୍ତିରେ ଆମେ ଏଭଳି ଏକ ବିପର୍ଯ୍ୟସ୍ତ ଅବସ୍ଥାର ପରିବ ର୍ନ ଆଣିପାରିବା ନାହିଁ। ଯେହେତୁ ଲୋକଙ୍କର ପ୍ରତିବାଦଗୁଡ଼ିକୁ ଭ୍ରୂକ୍ଷେପ ନକରି ଲୋକମାନଙ୍କ ଉପରେ ସବୁ ପ୍ରକାର ବୋଝ ଓ ଯନ୍ତ୍ରଣା ଲଦି ଦିଆଯାଉଛି, ପ୍ରତିବାଦ ଉପରେ ବି ଲୋକଙ୍କ ଭରସା ରହୁନାହିଁ। ଏପରି ଏକ ସମୟରେ ନିଟ୍ ପରୀକ୍ଷା ପ୍ରଶ୍ନପତ୍ର ପ୍ରଘଟକୁ ନେଇ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଦୀର୍ଘଦିନ ଧରି ପ୍ରତିବାଦ ଏବଂ ସେଥିରେ ସୋନମ୍‌ଙ୍କ ଯୋଗଦାନ, ସରକାରଙ୍କ ଦମନଲୀଳା ଏବଂ ଆନ୍ଦୋଳନ ଅଧିକ ତୀବ୍ର ହେବା ପରେ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ ଧର୍ମେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଧାନଙ୍କ ୨୫ ଜୁଲାଇ, ୨୦୨୬ ଅପରାହ୍ଣରେ, ପଦବୀରୁ ଇସ୍ତଫା ଦେବା ଏବଂ ତାହା ବି ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ପ୍ରତିବାଦ ପ୍ରତି କୌଣସି ସମ୍ମାନ ନ ଜଣାଇ, ଗୋଟିଏ କଥାକୁ ଇଙ୍ଗିତ କରୁଛି ଯେ ଛାତ୍ର ପ୍ରତିବାଦ ସଫଳ ହୁଏତ ହେଇଛି, କିନ୍ତୁ ତାହା ମଧ୍ୟ ଏକ କ୍ରାନ୍ତିର ଭ୍ରମ ସୃଷ୍ଟି କରିଛି। ବିଭିନ୍ନ ଖବରକାଗଜ, ପତ୍ରପତ୍ରିକା ଓ ଭିନ୍ନ ଗଣମାଧ୍ୟମକୁ ଆଧାର କରି କିଛି କଥା ଏଠି ଉପସ୍ଥାପନ କରାଯାଇପାରେ। ୨୦୧୯ ମସିହାରେ, 'କାରାଭାନ୍'ରେ ଏକ ଲେଖା ଧର୍ମେନ୍ଦ୍ରଙ୍କୁ ବିଜେପି ପାଇଁ 'ମନି ମ୍ୟାନ୍' (money man ବା ଟଙ୍କା ସାଉଣ୍ଟୁଥିବା ମଣିଷ) ବୋଲି ନାମିତ କରିଥିଲା! ଯେତେବେଳେ ସେ ପେଟ୍ରୋଲିୟମ୍ ମନ୍ତ୍ରୀ ଥିଲେ, ସେତେବେଳେ ରାଷ୍ଟ୍ରାୟତ୍ତ ଓ.ଏନ୍.ଜି.ସି. ସଂସ୍ଥା ଆର. ଏସ୍.ଏସ୍.ସହିତ ଜଡ଼ିତ ସଂଗଠନଗୁଡ଼ିକୁ ୬୬୮କୋଟି ଟଙ୍କା ଦେଇଥିଲା। ଅନେକ ହୁଏତ ଅଭିଯୋଗ ଆଣିପାରନ୍ତି ଯେ ସେ ଶିକ୍ଷାମନ୍ତ୍ରୀ ଭାବରେ ମଧ୍ୟ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଟଙ୍କା ସଂଗ୍ରହ କରିଥିଲେ। ଆମେ ତାହାର ସତ୍ୟାସତ୍ୟ ପରଖିବା ସହଜ ନୁହଁ। କିନ୍ତୁ ଏକଥା କିଛି ଲୋକ କହୁଛନ୍ତି ଯେ ପ୍ରଧାନଙ୍କ ପରେ ଆଉ ଜଣେ କଠୋର ସଂଘୀ ପ୍ରହଲ୍ଲାଦ ଯୋଶୀଙ୍କୁ ନିଯୁକ୍ତି ଦେବା ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ କୌଣସି ସମାଧାନ ନୁହେଁ। ସମସ୍ତେ ଜାଣନ୍ତି ! ୨୦୨୨ ମାର୍ଚ୍ଚରେ, ଯେତେବେଳେ ଋଷ-ୟୁକ୍ରେନ ଯୁଦ୍ଧର ଚରମ ସୀମାରେ, ସେତେବେଳେ ସେଠାରେ ପଢୁଥିବା ଭାରତୀୟ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଫେରାଇ ଆଣିବାକୁ ପଡ଼ିଲା। ଯୋଶୀଙ୍କ ବିବାଦୀୟ ମନ୍ତବ୍ୟ ଏବେ ବି ଲୋକେ ମନେ ରଖିଛନ୍ତି। ସେ କହିଥିଲେ ଯେ , 'ବିଦେଶରେ ଡାକ୍ତରୀ ପଢୁଥିବା ନବେ ପ୍ରତିଶତ ଭାରତୀୟ ଭାରତରେ ଯୋଗ୍ୟତା ପରୀକ୍ଷାରେ ବିଫଳ ହୁଅନ୍ତି।' ସେ ସେତେବେଳେ ଅନେକଙ୍କ ଭାବନାକୁ ଆଘାତ ଦେଇଥିଲେ। କିଛିବର୍ଷ ପୂର୍ବରୁ ଯେତେବେଳେ ବିଲକିସ ବାନୋଙ୍କ ବଳାତ୍କାରୀ ଏବଂ ତାଙ୍କ ପରିବାରକୁ ନିର୍ମମଭାବରେ ହତ୍ୟା କରିଥିବା ବ୍ୟକ୍ତିମାନଙ୍କୁ ଦଣ୍ଡ ଅବଧି ସରିବା ପୂର୍ବରୁ ମୁକ୍ତ କରାଯାଇଥିଲା, ସେତେବେଳେ ସେ ହିଁ ସେମାନଙ୍କର ଏଭଳି ମୁକ୍ତି ପାଇଁ ପକ୍ଷ ରଖିଥିଲେ । ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ ତା'ପରେ ଏହି ବଳାତ୍କାରୀ ଏବଂ ହତ୍ୟାକାରୀମାନଙ୍କୁ ଦିଆଯାଇଥିବା ଛାଡ଼ ଅବଧିକୁ ବାତିଲ କରି ଦେଇଥିଲେ। ଏହି ବ୍ୟକ୍ତି ବର୍ତ୍ତମାନ ଆମ ଯୁବପିଢ଼ିଙ୍କ ଶିକ୍ଷା ଏବଂ ଭବିଷ୍ୟତର ନେତୃତ୍ୱ ନେଉଛନ୍ତି ବୋଲି ଭାବିବା ଅଧିକାଂଶଙ୍କ ପାଇଁ ଗ୍ରହଣୀୟ ନହେବା ଅତି ସ୍ୱାଭାବିକ।

ଜନ୍ତର ମନ୍ତର ଏବଂ ଅନ୍ୟତ୍ର ପ୍ରତିବାଦ କରୁଥିବା ଯୁବପିଢ଼ି କୌଣସି ଭୟ, ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକତା କିମ୍ବା କୌଣସି ପ୍ରକାରର ଧର୍ମାନ୍ଧତାକୁ ସେମାନଙ୍କର ଆଦର୍ଶ ଭାବରେ ଗ୍ରହଣ କରିପାରିବେ ନାହିଁ, ଏହାର ପ୍ରମାଣ ଦେଇଛନ୍ତି। ସେମାନଙ୍କର ସ୍ୱପ୍ନ, ଏବଂ ଏକ ଭଲ ଭବିଷ୍ୟତର ନିର୍ମାଣ ପଥରେ ଏଭଳି ପ୍ରତିବନ୍ଧକ ଆସୁ ସେମାନେ ଚାହିଁବେ ନାହିଁ। ସେମାନେ ସ୍ପଷ୍ଟ ଭାବରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିଥିଲେ ଯେ ସେମାନେ ଦେଶର ପ୍ରଥମ ଏବଂ ପ୍ରମୁଖ ନାଗରିକ, ଛାତ୍ର ଏବଂ ଯୁବପିଢ଼ି। ସେମାନେ ଏକ ହୃଦୟ ଏବଂ ଏକ ମନ ସହିତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ଧର୍ମର ସୀମା ଅତିକ୍ରମ କରି ଏକ ସମୂହ ହେଇଯାଇ ଥିଲେ। ସେମାନେ ସମାଜର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତରରୁ ଥିଲେ। କେହି ସେମାନଙ୍କୁ ବିଭାଜିତ କରିପାରିବେ ନାହିଁ ଏବଂ ପରସ୍ପର ବିରୁଦ୍ଧରେ ଠିଆ କରିପାରିବେ ନାହିଁ; ଶାସନତନ୍ତ୍ରର ଫାସିଷ୍ଟ, ମୌଳବାଦୀ ଏଜେଣ୍ଡା ମଧ୍ୟ ନୁହେଁ। ସେମାନେ କପଟପୂର୍ଣ୍ଣ ଯୋଜନାର ଶିକାର ନହେବାକୁ ଦୃଢ଼ ସଂକଳ୍ପବଦ୍ଧ ଥିଲେ। ସମ୍ବିଧାନ ହାତରେ ଧରି, ସେମାନେ ଏକ ସ୍ୱରରେ ସ୍ଲୋଗାନ ଦେଇଥିଲେ, 'ଆମେ ଏକ, ଆମେ ପରାସ୍ତ କରିବୁ!'

'ଦି ୱାୟାର' (ତାରିଖ ୨୨ ଜୁଲାଇ, ୨୦୨୬) ରେ 'କକ୍ରୋଚ୍ ଡେମୋକ୍ରାସି: ନିରସ୍ତ୍ର ଏବଂ ବିପଦପୂର୍ଣ୍ଣ' ଶୀର୍ଷକ ଏକ କଠୋର ଏବଂ ତୀକ୍ଷ୍ଣ ଲେଖାରେ ଅରୁନ୍ଧତୀ ରାୟ ଲେଖିଛନ୍ତି, 'ବର୍ଷ ବର୍ଷ ପରେ ପ୍ରଥମଥର ପାଇଁ, ଭାରତୀୟ ବୋଲି କହିବାକୁ ବହୁତ ଭଲ ଲାଗୁଛି। ଯେତେବେଳେ ଆଶା ହଜିଗଲା ପରି ମନେ ହେଉଥିଲା, ସେମାନେ ଆସିଲେ। ବର୍ଷା ଉପରେ ଚଢ଼ି ଯୁବ 'ରୋଚ୍'। ଜଣେ

ବିଚାରପତି ଏବଂ ଏକ ପରିହାସ ମଧ୍ୟରେ ଅପବିତ୍ର ମିଳନର ବଂଶଧର.... କୋକୁଆ ଭୟ ରାଜଧାନୀ ସହରକୁ ଝଡ଼ରେ ନେଇଗଲା। ସେମାନେ ଟ୍ରେନ୍, ବସ୍, ବିମାନ, ମେଟ୍ରୋରେ ଆସିଥିଲେ, ଘଣ୍ଟା ଘଣ୍ଟା ଧରି ସେମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟା ବଢ଼ିବାରେ ଲାଗିଲା। ସୂର୍ଯ୍ୟକିରଣର ପ୍ରଥମ କିରଣ ପଡ଼ିବା ପୂର୍ବରୁ ହଜାର ହଜାର ସଂଖ୍ୟାରେ ଜନ୍ତର ମନ୍ତରରେ ପଶିବାକୁ ଲାଗିଲେ। ସୂର୍ଯ୍ୟୋଦୟ ପୂର୍ବରୁ ଏହା ସ୍ପଷ୍ଟ ହୋଇଗଲା ଯେ ହତାଶ ଏବଂ କ୍ରୋଧିତ ଯୁବକମାନଙ୍କର ଏକ ପିଢ଼ି, ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କ ଆଖିଆଗରେ ସେମାନଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତକୁ ଉଜାଡ଼ି ଦେଇଥିବା ଦେଖିଛନ୍ତି। ସେମାନେ ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ପିତାମାତା ଏବଂ ଜେଜେବାପାଙ୍କ ପିଢ଼ି ସ୍ୱୀକାର କରିଥିଲେ ତାହା ପୁନର୍ବାର ହାସଲ କରିବେ: ଗୋଟିଏ ଲୋକ ଏବଂ ଗୋଟିଏ ଦେଶଭାବରେ ଆମର ମର୍ଯ୍ୟାଦା। ଏକ ଗଣତନ୍ତ୍ରର ନାଗରିକ ଭାବରେ ଆମର ଅଧିକାର।

ବିପ୍ଳବ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି...ସାରାଦେଶରେ ହଜାର ହଜାର ଛାତ୍ର, ଯୁବକ ଏବଂ ଅନ୍ୟମାନେ ରାସ୍ତାକୁ ବାହାରି ଆସିଛନ୍ତି: ହୁଏତ ପ୍ରତ୍ୟେକ ବଡ଼ ସହର ଏବଂ ଛୋଟ ସହରରେ, ଜିଲ୍ଲା ମୁଖ୍ୟାଳୟ ଏବଂ ଗାଁରେ ମଧ୍ୟ। ଏହା ଏକ ପଇସାଦିଆ ସମାବେଶ ନଥିଲା - ଯେପରି ଏହି ବର୍ତ୍ତମାନର ସରକାର ପ୍ରାୟତଃ କରେ ! ଏହା ଏକ ସ୍ୱତଃସ୍ଫୂର୍ତ୍ତ ବିଦ୍ରୋହ ଥିଲା, ଯାହା ସେମାନଙ୍କର କ୍ରୋଧ, ସେମାନଙ୍କ ସହିତ ଘଟୁଥିବା ଘଟଣା ପ୍ରତି ସେମାନଙ୍କର କ୍ରୋଧର ଭାବନାକୁ, ସମଗ୍ର ଶିକ୍ଷାବ୍ୟବସ୍ଥାକୁ, ନିଟ୍ ପେପର୍ ଲିକ୍ ଯୋଗୁଁ ଏକୋଇଶ ଜଣ ଛାତ୍ର ଆତ୍ମହତ୍ୟା କରିଥିବା ଘଟଣା ଯୋଗୁଁ, ବ୍ୟାପକ କରାଇଥିଲା। ଅନେକ ଦିନର ନିରାଶା ଓ ଅସହାୟତା ଭିତରେ ପ୍ରତିବାଦ ଯଦି ହୁଏ ଏବଂ ଏଭଳି କିଛି ସଫଳତା ମିଳେ ସମସ୍ତେ ଆଶାବାନ ହେବା ସ୍ୱାଭାବିକ କଥା।

'ସମଦୃଷ୍ଟି'ରେ କିଛିବର୍ଷ ପୂର୍ବେ 'ଆରବ ବସନ୍ତ'ର ଏକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ ପାଇଥିଲା। ସମଗ୍ର ପାଶ୍ଚାତ୍ୟ ରାଷ୍ଟ୍ରରେ ବିଶେଷ କରି ବହୁତ ଦିନ ପୂର୍ବେ ପଡ଼ୋଶୀ ନେପାଳ ଏବଂ ଶ୍ରୀଲଙ୍କାରେ ପ୍ରତିବାଦ ସଂଗଠିତ ହେଇଥିଲା। ଦିଲ୍ଲୀର ଯନ୍ତର ମନ୍ତରଠାରେ ଅସରପା ଜନତା ଦଳ ଓ ବିଭିନ୍ନ ବାମପନ୍ଥୀ, ଗାନ୍ଧିବାଦୀ ଛାତ୍ର ସଂଗଠନମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ଯେଉଁ ପ୍ରତିବାଦ ହେଇଥିଲା, ତାହାର ମୂଲ୍ୟ ଓ ମାନ କିଛି କମ୍ ନଥିଲା। ଏହା ବ୍ୟତୀତ, ବିଶ୍ୱର ଅନେକ ଦେଶରେ ଭାରତରେ ଘଟୁଥିବା ଘଟଣା ସହିତ ଏକତା ପ୍ରକାଶ କରି ପ୍ରତିବାଦ କରାଯାଇଛି। ସମସ୍ତ ପ୍ରମୁଖ ନାଗରିକ ସମାଜ ସଂଗଠନ ଏବଂ ଆନ୍ଦୋଳନଗୁଡ଼ିକ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ସମର୍ଥନର ଏକ ଶକ୍ତିଶାଳୀ ବିବୃତ୍ତି ଜାରି କରିଛନ୍ତି।

ଗୁଜୁରାଟର ଅହମ୍ମଦାବାଦରେ ହୋଇଥିବା ଏକ ପ୍ରତିବାଦ ଅବିଶ୍ୱସନୀୟ ଥିଲା। ଗତ କିଛିବର୍ଷ ମଧ୍ୟରେ ଏପରି ପ୍ରତିବାଦ କେବେ ଦେଖାଯାଇନଥିଲା। ଛାତ୍ରମାନଙ୍କ ଦଳ ଏକାଠି ବୁଲଚାଲ କରୁଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କ ସଂଖ୍ୟାରେ ଆଧିକ୍ୟ ଥିଲା। ସ୍ଲୋଗାନ ଦେଉଥିଲେ କିନ୍ତୁ 'ମୋଦୀ ହଟାଓ! ଦେଶ ବଚାଓ!' ଏହି ଘଟଣା ପରେ ଅହମ୍ମଦାବାଦରେ କିଛି ଲୋକଙ୍କୁ ଅଟକ ରଖାଯାଇଥିଲା ! ଗୁଜୁରାଟ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟ ଅଞ୍ଚଳରେ ହଜାର ହଜାର ପୋଲିସ ଏବଂ ସୁରକ୍ଷା କର୍ମୀ (ବନ୍ଧୁକ ଏବଂ ସଶସ୍ତ୍ର ଯାନ ସହିତ) ଥିଲେ। ସେମାନେ କିଛି କରିପାରିଲେ ନାହିଁ। ଛାତ୍ର/ଯୁବକମାନେ 'ସମାବେଶରେ' ନଥିଲେ-କେବଳ ଚାଲୁଥିଲେ। ଏବଂ ଲୋକଙ୍କୁ ଚାଲିବାକୁ କେହି ରୋକିପାରିବେ କି ? ସେମାନେ ପରିବର୍ତ୍ତନ ପାଇଁ ଚାଲୁଥିଲେ ! ରାଜନୈତିକ ପ୍ରଶଂସକମାନେ, ନିଶ୍ଚିତ ଭାବରେ, ୧୯୭୪ ର 'ନବ ନିର୍ମାଣ' ଆନ୍ଦୋଳନ ଏବଂ କିପରି ଏକ ସରକାରକୁ ଭାଙ୍ଗି ଦିଆଯାଇଥିଲା, ତାହା କେବେ ଭୁଲିପାରିବେ ନାହିଁ ! ଭାରତୀୟ ଶିକ୍ଷାବିତ୍ ଏବଂ ସାମାଜିକ ବିଶ୍ଳେଷକ ପ୍ରତାପଭାନୁ ମେହେଟ୍ଟା, 'କକ୍ରୋଚେସ୍' ଏକ ଲେଖାରେ, ଯାହାର ଅର୍ଥ ପ୍ରଜାନୁହେଁ-ସାହସୀ ନାଗରିକ ହେବାର ଅର୍ଥ କ'ଣ ତାହା ଆମକୁ ଦେଖାଇଛନ୍ତି। (ଇଣ୍ଡିଆନ୍ ଏକ୍ସପ୍ରେସ୍; ୨୭-୦୭-୨୦୨୬)। ସ୍ପଷ୍ଟଭାବରେ କହିଛନ୍ତି, 'କୃଷକଙ୍କ ଆନ୍ଦୋଳନ ସରକାରଙ୍କୁ ଆଇନ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରିବାକୁ ବାଧ କରିଥିଲା। କିନ୍ତୁ ପ୍ରଥମ ଥରପାଇଁ ସରକାର ଦାୟିତ୍ୱ ନେବା ଏବଂ ଦାୟୀ ହେବାର ଆବଶ୍ୟକତାକୁ ସ୍ୱୀକାର କରିଛି... ଏପରି ଗୌରବମୟ ମୁହୂର୍ତ୍ତ ଆସିଛି ଯେତେବେଳେ ଦେଶର ଯୁବପିଢ଼ି ପ୍ରଦର୍ଶନ କରୁଛନ୍ତି ଯେ ସେମାନେ ପ୍ରକୃତରେ ଉତ୍ତରପୁରୁଷଙ୍କ ପ୍ରକୃତ ଟ୍ରଷ୍ଟି। ବେଞ୍ଜାମିନ୍ ଡିଜରାଲିଙ୍କ ବାକ୍ୟକୁ ଏହା ଅଧିକ ବଳିଷ୍ଠ କରୁଛି। ଏକ ପିଢ଼ି ଯାହା ସେମାନଙ୍କ ପୂର୍ବପୁରୁଷମାନଙ୍କ ଦ୍ୱାରା ବିପର୍ଯ୍ୟୟଜନକ ଭାବରେ ବିଫଳ ହୋଇଛି, ଯେଉଁମାନେ ସେମାନଙ୍କୁ ସ୍ୱେଚ୍ଛାଚାରିତା, ସାମ୍ପ୍ରଦାୟିକତା, ବିଫଳ ଶିକ୍ଷାବ୍ୟବସ୍ଥା, ଦଣ୍ଡମୁକ୍ତତା ଦ୍ୱାରା ଚିହ୍ନିତ ଏକ ପ୍ରଶାସନିକ ରାଜ୍ୟ ଏବଂ ଶ୍ୱାସରୁଦ୍ଧ ଭୟର ପରିବେଶ ଦେଇଥିଲେ, ସେମାନଙ୍କର ଭବିଷ୍ୟତ ନିଜ ହାତରେ ନେବାକୁ ନିଷ୍ପତ୍ତି ନେଇଥିଲେ। ସେମାନେ ଏକ ଶାସନ ବ୍ୟବସ୍ଥା ତିଆରି କଲେ ଏବଂ ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ ନରେନ୍ଦ୍ର ମୋଦୀ, ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ କ୍ଷମତାର କଳ୍ପନାରେ ମତ୍ତ, ଛୋଟ ଏବଂ ହାସ୍ୟାସ୍ପଦ ପ୍ରମାଣିତ କଲେ। କେବଳ ଧର୍ମେନ୍ଦ୍ର ପ୍ରଧାନଙ୍କ ଇସ୍ତଫା ପରିବର୍ତ୍ତନ ଆଣିବ ନାହିଁ। କିନ୍ତୁ ଭାରତର ଯୁବପିଢ଼ି ଏହା ଦେଖାଇଛନ୍ତି ଶାସନ ଦୁର୍ବଳ। ଆମେ ଏବେ ବି ଅତଳ ଗର୍ତ୍ତରୁ ପଛକୁ ଫେରିପାରିବା।

ଯୁବଶକ୍ତିର ଶକ୍ତିରେ ମହିଳାଙ୍କ ଭାଗିଦାରିତା ମଧ୍ୟ କମ ନୁହଁ। ୨୨ଜୁଲାଇରେ ମୁମ୍ବାଇର ଶିବାଜୀ ପାର୍କରେ ରିଆ ନାମ୍ନୀ ଜଣେ ଯୁବତୀ ପ୍ରତିବାଦ ସଭାକୁ ଯାଇଥିଲେ। ଯେତେବେଳେ ସେ କାର୍ଯ୍ୟକ୍ରମସ୍ଥଳ ଆଡ଼କୁ ଯାଉଥିଲେ, ସେ ଦେଖିଲେ ଯେ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା

ଅଟକ ଯୁବକମାନଙ୍କ ସହିତ ଏକ ପୋଲିସ ଭ୍ୟାନ୍ ଭର୍ତ୍ତି ଥିଲା। ଏହି ଦୃଶ୍ୟ ତାଙ୍କୁ ତୁରନ୍ତ ବିଚଳିତ କରିଥିଲା ଏବଂ ସେ କହୁଥିଲା, 'ଭ୍ୟାନ୍ ଆଗରୁ ପଛ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଭର୍ତ୍ତି ଥିଲା। ଠିଆ ହେବାପାଇଁ କୌଣସି ସ୍ଥାନ ନଥିଲା।' ସେ ଭିତରେ କାହାକୁ ଜାଣି ନଥିଲେ। ସେ ଭ୍ୟାନ୍ ସାମ୍ନାରେ ଠିଆହେବାକୁ ସାହସ ସଂଗ୍ରହ କରି ଆଗକୁ ବଢ଼ିବାକୁ ଦେଇ ନଥିଲେ। ଏହା ପରେ ପୋଲିସ ସହିତ ତୀବ୍ର ବାଦାନୁବାଦ ହୋଇଥିଲା। ଯେହେତୁ ପୋଲିସ ଭୁଲଥିଲେ, ଶେଷରେ ହାର ମାନିଲେ ଏବଂ ସେମାନେ ଅଟକ ରଖିଥିବା ସମସ୍ତ ଯୁବକଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରିଦେଲେ। ପୋଲିସ ଭ୍ୟାନଟିକୁ ଗତି କରିବାରୁ ବାଧା ଦେଉଥିବା ରିଆର ସ୍ପଷ୍ଟ ଚିତ୍ର ଏବଂ ଭିଡିଓ ଭାଇରାଲ ହୋଇଥିଲା !

ଗୋଦିମିଡିଆ ଶାସକ ଓ ଶାସନର ସ୍ୱରକୁ ଶେଷ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଗାଇ ଆସୁଛି। ମୁଖ୍ୟଧାରାର ଗଣମାଧ୍ୟମକୁ କିଣି ନିଆଯାଇଛି, ଦୁର୍ନୀତି କରାଯାଇଛି, ସହଯୋଗ କରାଯାଇଛି ଏବଂ ଧମକ ଦିଆଯାଇଛି। କିଛି ଦିନ ଧରି ସେମାନେ ଜନ୍ତର ମନ୍ତର ପ୍ରତିବାଦର କୌଣସି ସୂଚନା ଦେଇ ନଥିଲେ। 'ଦି ଗାର୍ଡିଆନ' (ଜୁଲାଇ ୨୬, ୨୦୨୬)ର ଏକ ପ୍ରମୁଖ ବିଶ୍ଳେଷଣ ଲେଖା, 'ଭାରତର କୋକରୋଚ୍ ଜନତା ପାର୍ଟି ପ୍ରତିବାଦର ବିଜୟ ମୋଦୀଙ୍କ ପାଇଁ ଆଗକୁ ସମସ୍ୟାର ସଙ୍କେତ ଦିଏ'ରେ ସଂକ୍ଷେପରେ କହିଛି, 'ମୋଦୀ ଜାତୀୟ କଥାବାର୍ତ୍ତା ଉପରେ ବିଜେପିର ପ୍ରାଧାନ୍ୟ ପାଇଁ ଆଉ ଏକ ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ମାଧ୍ୟମକୁ ମଧ୍ୟ ହରାଇଛନ୍ତି – ମୁଖ୍ୟଧାରାର ଟିଭି ନ୍ୟୁଜ୍ ଚ୍ୟାନେଲଗୁଡ଼ିକ ଗତ ୧୨ ବର୍ଷ ଧରି ବିଜେପି ସରକାରଦ୍ୱାରା ସମର୍ଥନ କରାଯାଇଥିବା ଏବଂ ଏହାର ଦକ୍ଷିଣପନ୍ଥୀ ହିନ୍ଦୁ ଜାତୀୟତାବାଦୀ ଚିନ୍ତାଧାରାର ମୁଖପତ୍ର ପାଲଟିଥିବା ବ୍ୟାପକ ଭାବରେ ସ୍ୱୀକାର କରାଯାଇଛି। ପ୍ରାରମ୍ଭରେ, ଚ୍ୟାନେଲଗୁଡ଼ିକ ପ୍ରତିବାଦଗୁଡ଼ିକୁ ଅଣଦେଖା କରିଥିଲେ, ଏବଂ ଯେତେବେଳେ ସେମାନେ ସେଗୁଡ଼ିକୁ କଭର କରିଥିଲେ, ଏହା ସୂଚାଇବା ପାଇଁ ଥିଲା ଯେ ପ୍ରତିବାଦକାରୀମାନଙ୍କୁ ଭୟଙ୍କର ବିଦେଶୀ ଶକ୍ତି ଏବଂ ପାକିସ୍ତାନୀ ଆତଙ୍କବାଦୀ ଗୋଷ୍ଠୀ ଦ୍ୱାରା ପାଣ୍ଠି ଯୋଗାଇ ଦିଆଯାଉଛି। ଜବାବରେ, ପ୍ରତିବାଦକାରୀମାନେ ଚ୍ୟାନେଲଗୁଡ଼ିକୁ ଆହ୍ୱାନ କରିଥିଲେ ଏବଂ ସେମାନଙ୍କର ମିଥ୍ୟା ପ୍ରକାଶ କରିବାପାଇଁ ସୋସିଆଲ ମିଡିଆ ବ୍ୟବହାର କରିଥିଲେ। ଆଶ୍ଚର୍ଯ୍ୟଜନକ ଭାବରେ, ସମୟ ବଦଳୁଥିବାରୁ, ଏଣ୍ଟୁଅ ପରି ଗଣମାଧ୍ୟମ ମଧ୍ୟ ରଙ୍ଗ ବଦଳାଉଛନ୍ତି। ବିଦେଶୀ ଗଣମାଧ୍ୟମରେ ଏହା ଉପରେ ଅନେକ ସମ୍ପାଦକୀୟ ଲେଖା ହୋଇସାରିଛି !

୨୦ ଜୁଲାଇରେ ସଂସଦ ଅଭିମୁଖେ 'ସଂସଦ ଚଲୋ' ପଦଯାତ୍ରା ପ୍ରତିବାଦ ରୂପକ ସତ୍ୟର ଯଥେଷ୍ଟ ପ୍ରମାଣ ଥିଲା ! ଦେଶର ସମସ୍ତ ବର୍ଗର ଲକ୍ଷ ଲକ୍ଷ ଲୋକ ଏହି ଐତିହାସିକ ପଦଯାତ୍ରା ଆରମ୍ଭ କରିବା ଦେଶର ସାମ୍ପ୍ରତିକ ଇତିହାସରେ ଏକ ସଫଳତା ଥିଲା। ଶାସକଙ୍କ ମଧ୍ୟରେ ଆତଙ୍କ ଖେଳିଯାଇଥିଲା। ସେମାନେ ପଦଯାତ୍ରାକୁ ରୋକିବା ପାଇଁ କୌଣସି ପ୍ରୟାସ ଛାଡ଼ି ନଥିଲେ। ସମସ୍ତ ପୋଲିସ ଏବଂ ଅର୍ଦ୍ଧସାମରିକ ବାହିନୀକୁ ଡକାଯାଇଥିଲା। ହଜାର ହଜାର ପଦଯାତ୍ରୀଙ୍କ ଉପରେ ଲାଠିଚାର୍ଜ କରାଯାଇ ଥିଲା, ପାଣି ମାଡ଼, ଲୁହବୁହା ବାଷ୍ପ ପ୍ରୟୋଗ କରାଯାଇଥିଲା ଏବଂ ସେମାନଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ପେଲେଟ୍ ବନ୍ଧୁକ ବ୍ୟବହାର କରାଯାଇଥିଲା। ଅନେକଙ୍କୁ ଡାକ୍ତରଖାନାରେ ଭର୍ତ୍ତି ହେବାକୁ ପଡିଥିଲା। ଏହା ସାରାଦେଶରେ ପ୍ରତିବାଦର ଏକ ବିରାଟ ଝଡ଼ ସୃଷ୍ଟି କରିଥିଲା। ଜୁଲାଇ ୨୭ ତାରିଖରେ ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟ କହିଥିଲେ, 'ସମ୍ବିଧାନ ଅନୁଯାୟୀ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ, ଆଇନଗତ ପ୍ରତିବାଦର ଅଧିକାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ସୁନିଶ୍ଚିତ, ଯେପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ ଏହା ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଆନ୍ଦୋଳନ ଥିବ। କେବଳ ଆନ୍ଦୋଳନ ଥିବାରୁ, ଲାଠିଚାର୍ଜ ହୋଇପାରିବ ନାହିଁ। ପୋଲିସର ଅତ୍ୟଧିକ କାର୍ଯ୍ୟର ତଦନ୍ତ କରାଯିବା ଉଚିତ।' ବିହାର ଯୁବକମାନେ ଏବେ ବି ଶାସକ ଓ ଶାସନଦ୍ୱାରା ଆକ୍ରମଣର ଶିକାର ହେଉଛନ୍ତି। ସେମାନେ ଭୁଲିଯାଇଥିବା ପରି ମନେହୁଏ ଯେ ୧୯୭୪ ମସିହାରେ ବିହାରର ପାଟନାରେ ଜେପି ଆନ୍ଦୋଳନ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଥିଲା !

ଜନ୍ତରମନ୍ତର ପ୍ରତିବାଦ ଦେଶରେ ସଙ୍କୁଚିତ ଗଣତାନ୍ତ୍ରିକ ସ୍ଥାନକୁ ପୁନଃପ୍ରାପ୍ତ କରିବା ବିଷୟରେ ଥିଲା। ସବୁଠି ଏହାର ଗଭୀର ପ୍ରଭାବ ପଡ଼ିଛି। ଭିନ୍ନ ମତାମତ ଅଧିକାର ପୁଣି ଥରେ ବଡ଼ କାନଭାସରେ ଫେରି ଆସିଛି। ଲୋକମାନେ ରାସ୍ତାକୁ ଓହ୍ଲାଇଛନ୍ତି। ଏହା ଗୁରୁତ୍ୱପୂର୍ଣ୍ଣ ଯେ ୨୫ଜୁଲାଇରେ ଭୋପାଳର ଜାତୀୟ ଆଇନ ପ୍ରତିଷ୍ଠାନ ବିଶ୍ୱବିଦ୍ୟାଳୟରେ ଚତୁର୍ଥ ଜଷ୍ଟିସ ଜିପି ସିଂହ ସ୍ମାରକୀ ବକ୍ତୃତା ଦେବା ସମୟରେ, ସୁପ୍ରିମକୋର୍ଟର ବିଚାରପତି ଉଜ୍ଜଳ ଭୂୟାଁ ଭିନ୍ନ ମତାମତ ପ୍ରକାଶ କରିବାର ଅଧିକାର ବିଷୟରେ ଉଲ୍ଲେଖ କରିଥିଲେ। ସେ କହିଥିଲେ, 'ଭାରତରେ ଭିନ୍ନମତ ପ୍ରକାଶ କରିବାପାଇଁ ସାର୍ବଜନୀନ ସ୍ଥାନ ସଙ୍କୁଚିତ ହେଉଛି କହିବା ଅତ୍ୟୁକ୍ତି ହେବ ନାହିଁ। ନିଜର ମତ ପ୍ରକାଶ କରିବା ଏବଂ ଶାନ୍ତିପୂର୍ଣ୍ଣ ଭାବରେ ପ୍ରଦର୍ଶନ କରିବାର ଅଧିକାର ନାଗରିକମାନଙ୍କୁ ସୁନିଶ୍ଚିତ ମୌଳିକ ସ୍ୱାଧୀନତା। ବିତର୍କ ଏବଂ ଭିନ୍ନ ମତାମତ ହେଉଛି ଗଣତନ୍ତ୍ରର ମୂଳଭିତ୍ତି। ଦୁର୍ଭାଗ୍ୟଜନକ ଭାବେ ସାଧାରଣ କାର୍ଯ୍ୟକଳାପକୁ ମଧ୍ୟ ଅପରାଧୀ କରାଯାଉଛି। କ୍ୟାମ୍ପସରେ ପ୍ରତିବାଦ କରୁଥିବା ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇ ୩୦ରୁ ୪୦ଦିନ ଯାକେ ଜାମିନ ମିଳେ ନାହିଁ। ସେମାନଙ୍କୁ ନିଲମ୍ବିତ କରାଯାଉଛି ଯାହା ପାଇଁ ସେମାନଙ୍କୁ କୋର୍ଟକୁ ଯିବାକୁ ପଡୁଛି।...ଏହି ପ୍ରସଙ୍ଗଗୁଡ଼ିକ ଗମ୍ଭୀର ପ୍ରଶ୍ନ ଉଠାଇଥାଏ।'

ଦୁର୍ନୀତି ବିରୁଦ୍ଧରେ ବିପ୍ଲବ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି। କେବଳ ଶିକ୍ଷାରେ ଦୁର୍ନୀତି ନୁହେଁ, ବରଂ ଯାହା ସମାଜର ପ୍ରତ୍ୟେକ ସ୍ତରକୁ ବ୍ୟାପିଯାଇଛି। ଉପର ସ୍ତରରୁ ଆରମ୍ଭକରି ଉତ୍ତରଦାୟିତ୍ୱ ଏବଂ ସ୍ୱଚ୍ଛତାର ଅଭାବ ରହିଛି। ବିମୁଦ୍ରୀକରଣ, ନିର୍ବାଚନୀ ବଣ୍ଡ, ପ୍ରଧାନମନ୍ତ୍ରୀ କେୟାର୍ସ ପାଣ୍ଠି ଏବଂ ବର୍ତ୍ତମାନ ଇ-୨୦ (ଇ-୨୦ ଜନତା ଦଳ ବୃଦ୍ଧି ପାଉଛି) ଭଳି ଅନେକ କିଛି ସମାଧାନ କରିବାକୁ ପଡିବ। ଅଧିକ ପ୍ରଶ୍ନ ପଚରାଯିବ। ସଂଘ ଓ ବିଜେପି ଦଳ ସବୁଠି ପ୍ରାସାଦପୂର୍ଣ୍ଣ କୋଠା ନିର୍ମାଣ କରିବା ପାଇଁ ବିପୁଳ ପରିମାଣର ଟଙ୍କା କେଉଁଠାରୁ ପାଇଲେ ? ଗରିବ ଲୋକଙ୍କ ମୂଲ୍ୟରେ ଏବଂ ଦେଶକୁ ଲୁଟ୍ କରି ଲାଭବାନ ହେଉଥିବା କ୍ରୋନୀ ପୁଞ୍ଜିପତି ବନ୍ଧୁମାନଙ୍କ ବିଷୟରେ କ'ଣ ?

ଜୁଲାଇ ୨୭ତାରିଖରେ ଏକ କଡ଼ା ବିବୃତ୍ତିରେ, କୋକ୍ରୋଚ୍ ଜନତାପାର୍ଟି କହିଛି, 'ଆମେ ପ୍ରତିବାଦକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ କୌଣସି ପୋଲିସ କାର୍ଯ୍ୟାନୁଷ୍ଠାନ ଗ୍ରହଣ ନ କରିବା ପାଇଁ ହୋଇଥିବା ଚୁକ୍ତିନାମାର ସମ୍ପୂର୍ଣ୍ଣ ଉଲ୍ଲଂଘନ ଦେଖୁଛୁ। ବିହାର ଏବଂ ବଙ୍ଗଳାରେ ଶହ ଶହ ଛାତ୍ରଙ୍କୁ ଗିରଫ କରାଯାଇଛି, ଏବଂ ଦିଲ୍ଲୀ ଏବଂ ଅନ୍ୟାନ୍ୟ ରାଜ୍ୟରେ ଶହ ଶହ ଲୋକଙ୍କୁ ହଇରାଣ କରାଯାଉଛି। ପ୍ରତିବାଦକାରୀଙ୍କୁ ସମର୍ଥନ କରୁଥିବା ସ୍ୱେଚ୍ଛାସେବକମାନଙ୍କୁ ଲଜିଷ୍ଟିକ୍ସ ସହିତ ଅଟକ ରଖିବା ବିଷୟରେ ଦିଲ୍ଲୀରେ ଅନେକ ରିପୋର୍ଟ ପ୍ରକାଶ ପାଉଛି। ଆମେ ଦାବି କରୁଛୁ ଯେ ପ୍ରତିବାଦକାରୀଙ୍କ ବିରୁଦ୍ଧରେ ସମସ୍ତ ଏଫଆଇଆର ତୁରନ୍ତ ପ୍ରତ୍ୟାହାର କରାଯାଉ, ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ମୁକ୍ତ କରାଯାଉ, ଏବଂ ବିଜେପି ସହଯୋଗୀ ରାଜ୍ୟଗୁଡ଼ିକରେ ଦିଲ୍ଲୀ ପୋଲିସ/କେନ୍ଦ୍ରୀୟ ତଦନ୍ତକାରୀ ସଂସ୍ଥା/ ପୋଲିସ ଦ୍ୱାରା ଭବିଷ୍ୟତରେ କୌଣସି ଏଫ୍ଆଇଆର୍ (ଆମର ଚୁକ୍ତିନାମା ଅନୁଯାୟୀ) ଦାଖଲ ନ କରାଯାଉ, ଯାହା ବିଫଳ ହେଲେ ଆମେ ପୁଣି ପ୍ରତିବାଦ କରିବାକୁ ବାଧ୍ୟ ହେବୁ। ଆମେ ଏହା ମଧ୍ୟ ଦାବି କରୁଛୁ ଯେ ଆଇନଗତ ମାମଲା ସମ୍ପର୍କିତ ଲିଖିତ ଚୁକ୍ତିନାମା ଆସନ୍ତାକାଲି ସୁଦ୍ଧା ଆମ ସହିତ ସେୟାର କରାଯାଉ, ଭାରତ ସରକାରଙ୍କ ସହିତ ସମନ୍ୱିତ ସମୟସୀମା ସହିତ।' ହଁ, ପ୍ରତିବାଦଗୁଡ଼ିକ, ଏକ ଚମତ୍କାର ଘଟଣା ନୁହେଁ!

ଅତୀତର ଅନେକ ଉଲ୍ଲେଖ ଅଛି: ଫରାସୀ ବିପ୍ଳବରୁ ଭାରତ ଛାଡ଼ ଆନ୍ଦୋଳନ ପର୍ଯ୍ୟନ୍ତ! କେହି କେହି କହିପାରନ୍ତି ବିପ୍ଳବ ପ୍ରକୃତରେ ଆରମ୍ଭ ହୋଇଛି ଏବଂ ପଛକୁ ଫେରି ଚାହିଁବା ନାହିଁ! ତେବେ ଆମେ କଣ ସତରେ କ୍ରାନ୍ତି ଆଡ଼କୁ ଯାଉଛେ ? କ୍ରାନ୍ତିର ଆବଶ୍ୟକତା ତ ଅଛି ଏବଂ ଯନ୍ତର ମନ୍ତର ପ୍ରତିବାଦ ପରେ ଛାତ୍ରମାନଙ୍କୁ ଯେଉଁ ସଫଳତା ମିଳିଲା କିଛି ନିରାଶାକୁ ପରାସ୍ତ କରିଛି ମଧ୍ୟ, କିନ୍ତୁ ଆମେ ଅତି ରୋମାଞ୍ଚିତ ହୋଇ ଘଟଣାବଳୀକୁ ଏକ କ୍ରାନ୍ତି କହିବା ବେଳେ ଟିକିଏ ଅଟକିଯାଇ ଚିନ୍ତା କରିବା କି ? ସଂଗଠନ ଓ ସ୍ପଷ୍ଟ ବିଚାର ନଥାଇ ଆମେ କଣ କ୍ରାନ୍ତି ପଥରେ ଯାଇପାରିବା ? ତାହା ବି କେତେ ବାଟ ?

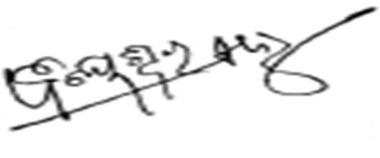

bighneswarsahu@gmail.com